

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr Q. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr G. Meima, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Strikwerda, Dordrecht; Dr J. Thijse, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned-Indië f6 — per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Het jaar 1926, IV. — Uit de Schrift: Groot zijn voor den Heere (Luk. 1:13a). — Kerkelijk Leven: Het vonnis van Prof. H. J. van der Kamp, VIII. Ons Kerkgenootschap. — Geestelijke Adviezen: De verzegelde werking van de Sacramenten. — Literatuur en Kunst: Straatsma, De Gantelhoer. — Grepes uit de Schrift. — Het Boek van de Week. — Stemmen uit onze Kerken: „De wateren onder de aarde”. — Uit de Buitenl. Kerken: Presbiteren. — Perschoon. — Kerknieuws.

HET JAAR 1926.

IV.

Tusschen twee perioden van activiteit.

Tusschen twee perioden van activiteit! Dit woord van den tegenwoordigen leider der S. D. A. P. droegt een cliché te worden. Er is geen beter bewijs denkbaar, hoe diep die uitdrukking is ingeslagen. Men heeft beweerd, dat de heer Albarda daarmee zijn partij en zichzelf voor den mal heeft gehouden. De kwalificatie „politieke misère” durfde hij niet uitspreken, zoo zegt men. Toch geloof ik, dat zijn woordenkeus minder te verklaren is uit niet-durven, dan uit een hopen op wat komen zal. Een leider, die geen hoop meer heeft, kan zijn biezen wel pakken.

Niettemin blijft het voor de S. D. A. P. een uitlating van gewicht. „Tusschen twee perioden van activiteit” onderstelt immers, dat er althans één periode van activiteit achter den rug is. En zeker, in het verleden heeft de S. D. A. P. enorme activiteit ontwikkeld. Maar vraagt men niet naar de kwantiteit, doch naar de kwaliteit van die activiteit dan kan het oordeel daarover niet gunstig luiden. Geloof men zonder eenig voorbehoud „Het Volk” dan zijn alle sociale hervormingen aan de S. D. A. P. te danken. Wel niet rechtstreeks. Maar dan toch zijdelings. De S. D. A. P. fungeerde als de knuppel in de hand van den voedrijver. Wie echter „Het Volk” appellabel acht aan de werkelijkheid ziet de dingen wel een beetje anders. Dan kan de sociaal-demokratische periode van activiteit gekarakteriseerd als een periode van hoogdravende beloften. De S. D. A. P. droeg de sleutels van Luik-land poorten. Rammelen, dat ze deden! Maar ja, als men maar blijft rammelen en er gebeurt niets, als S. D. A. P.-ers, die intusschen een zetel met een kussen wisten te bemachtigen, het maar wat fijn vonden in den kapitalistische salon en de geuren der kapitalistische vleeschpotten hun met den dag dierbaarder werden, als de Wibauts toestanden, waarover zij voor een paar jaar zich nog opwonden, thans verdedigen als behorende tot de eerste werkelijkheden van den heilstaaf, dan moeten de volgelingen of steunen opnemen om er de poortwachter van Luik-land onder te begraven, of indutten en droomen van ook zoo'n zeteltje, waarop je zoo kapitaal door het kapitalisme bediend wordt. Steenigen is ten slotte een vermoedend werk. Althans vermoedender dan indutten. En de massa houdt van efficiëntie: met de minst mogelijke moeite het meest mogelijke bereiken. Daarom knikkebult ze onder Albarda's Kerstrede toestemmend. Dat is mooi gezegd: tusschen twee perioden van activiteit. Wellicht zijn er gaten in het dak van het Concertgebouw gezocht: dure die overgangstijd toch niet te kort.

De activiteit der S. D. A. P. werd ook niet weinig verlamd door burenrucie. Naast haar stichting Luik-land verrees een andere: Luist-land. De poortwachters van de laatste zijn nog guller met hun beloften. Ook hebben zij nog niet zulk een lange propaganda-campagne achter zich en hebben zij hun kelen nog niet zoo schor geschreeuwd. Daarenboven hebben zij nog niet zoo veel zeteltjes te beschermen en kunnen dus best wat hooger gooien. En wat meer is: terwijl Luik-land nog geen werkelijkheid is geworden, is Luist-land nog wel. Het heeft zijn centrum in Moskou. 't Is er wel een realiteit naar. Maar goed, 't is er dan toch één. En met behulp van camouflage en met de roode zon vlak in de oogen, kan men aan die nare realiteit wel een ideëlen schijn geven. Moskou verstaat de kunst zelfs scap-

tische gasten zoo te feteeren, dat ze er enthousiast vandaan komen. Geen wonder, dat de propagandistische knicht van de S. D. A. P. daarvoor luidt.

En toch, terwijl het verschillende andere partijen te vergeven is, wanneer zij verkeeren tusschen twee perioden van activiteit kan dit in de S. D. A. P. niet geduld. Immers, al is ze, behalve bij woelige gelegenheden, geen revolutionaire partij meer, maar Reformpartij, ze is het wel aan zichzelf verplicht oppositiepartij te blijven. Dat is het minste wat van haar kan worden verwacht. Maar zoover kon zij het dit jaar niet brengen. Tusschen twee perioden van activiteit beteekent voor haar: tusschen twee perioden van oppositie. Doch tot een oppositie, welke eenigen naam mocht hebben, kon zij zich niet opschrijven. Wel hield een harer burgemeesters een rede op 't kante af, maar hij zorgde buiten schot te blijven. Wel werd er een Ontwapeningscongres op touw gezet, doch de onuitgesproken gedachte zweefde als een obsessie tusschen de vergaderden, dat als de sociaal-demokraten eens een minister-pakje zich kunnen laten aannemen, het leger toch wel versterkt zal mogen worden. Wel nam „Het Volk” groote allures aan door ook met een ochtendblad uit te komen, maar een advertentie vernadde, dat dit kon, omdat het verdrukte, uitgezogen, verhoongerde, geknechte, geketende, vertrapt, op sterven na doode proletariaat zoo kapitaalkrachtig was.

Nochtans verdient de heer Albarda dank. Hij heeft hen, die politieke overzichten over 1926 hebben te schrijven, aan een typeerende uitdrukking geholpen.

Tusschen twee perioden van activiteit!

Dat kenschetst onze heele politiek in het afgelopen jaar.

En dan moet een goede dosis hoop ons nog worden ingespoten.

Want of in 1927 een nieuwe periode van activiteit zal aanbreken, kan men alleen maar wenschen doch niet voorspellen.

De teekenen blijven vooralsnog uit.

Tegen het einde van 1925 was met het aftreden van het ministerie-Colijn de laatste periode van activiteit reeds afgesloten. De politiek van den heer Snoeck Henkemans bleek kortzichtig genoeg om 's lands wagen in het moeras te rijden en het parlamentarisme tot passiviteit te doemen. Er zijn er genoeg geweest, die de parlementaire auto uit de omstrengeling van riet en wier en uit de zuiging van den modder zochten los te krijgen. Marchant werd er rood van. Dr de Visser bleek. Mr Limburg zag, kwam en verloor. Zij deden in elk geval hun best. Jhr de Geer vond deze oplossing: we laten het parlement in het moeras en we bouwen een ministeriële tribune aan den vasten wal, zoo houden we uit de verte contact met elkander. Natuurlijk kan hij elk oogenblik besluiten: ik laat de dames en heeren in het moeras maar schreeuwen, ik ga mijn eigen gang, ze kunnen me toch niets maken. Had hij een Mussolini-natuur dan had hij allang de moerasmensen een goede gezondheid benevens een welterusten gewenscht. Maar onze minister-president is Italiaan noch Corsikaan, doch een voorzichtige Hollander. Hij heeft niet zooveel zwart bloed in zich, dat er uit hem maar een duodecimofascist zou kunnen groeien. Daarom heeft hij zich — zooals men dat tegenwoordig zou noemen — heel goed op het moeras „ingesteld”. Dat in die omstandigheden de plannen tot een bespoedigde drooglegging van de Zuiderzee grif werden goedgekeurd, laat zich verstaan. Kon het moeras ook maar in alle haast worden „drooggelegd”!

Het Kabinet-De Geer deed wat het kon. Herziening van eenige belastingwetten, vorming van een wegonfonds, bioskoop-wet waren het voornaamste, dat werd binnengehaald.

Maar het kan niet veel. Het moet zoowat de heele moerasfamilie te vriend zien te houden. Dat bindt het aan handen en voeten.

Het is te hopen, dat het aanblijft, zolang de parlementaire sight-seeing-car nog in het moeras verlooft. Mocht het Ned-Belg. Verdrag, dat door

de Tweede Kamer werd aangenomen, door de Eerste Kamer worden verworpen — en naar men weet, achten wij het in het landsbelang, dat dit geschiedt — dan wenschen wij van harte, dat er hoogstens de val van één minister mee gemoeid is.

En wat op onze politiek in haar geheel van toepassing is, is ook van kracht op elke politieke partij.

Al worden niet alle partijen er zoo door geblameerd als de S. D. A. P., zoo verkeeren toch alle tusschen twee perioden van activiteit, althans maken zij een passieve periode door.

De Communisten waren onderling verdeeld en peuzelen elkander op, zonder dat er — Communisten zijn immers mensen! — zelfs staarten kunnen overschieten, indien tenminste het tweedrachtproces niet wordt gestuit.

De Vrijheidsbond boogt als opvolger van de oude Liberale partij op een trotsch regenten-verleden. Maar die periode van activiteit begint zoo zachtjesaan al tot de grijze oudheid te behooren. Uitzicht op een nieuwe periode van activiteit bestaat er voor hem niet of de roode familie mocht de oudooms en -tantes nog eens uit hun armstoel komen halen om de parlementaire meerderheid te kunnen bereiken.

De Vrijzinnig-Democratische Partij probeerde haar eerste aktiviteits-kunsten te vertoonen. Marchant trad als goochelaar op. De goocheltoeren concentreerden zich om het gezantschap van den Paus. De Roomschen moesten er hun posities bij verliezen. Maar zij behielden ze. Tableau! Dit jaar bleek, hoe de Vrijzinnig-Democraten hierdoor veel van hun weinige krediet nog hadden verspeeld. Zij kunnen de aktiviteitsperiode wel verschuiven tot de Sociaal-Democraten hen gebruiken kunnen.

De Christelijk-Historische Partij boette door onderlinge verdeeldheid niet geringe kracht in. Doordat zij in meerderheid het wachtwoord van den leider Snoeck Henkemans volgde, moest zij Dr de Visser in nachtgewaad laten staan. De Hervormd (Gereformeerde) Staatspartij snoept de Christelijk-Historischen zieltjes af en om er niet meer te verliezen moesten de laatsten wel wat zuurder gezicht trekken tegen de voormalige Coalitie-genooten dan zij vroeger plachten te doen. Zij leven in voortdurende vrees voor den galm van Lingbeek's stem. En vrees is niet de geschikte motor om kracht te ontwikkelen.

De Roomsche-Katholieken, die meenden, dat zij op het punt van het Gezantschap bij het Vaticaan niet mochten toegeven, aanvaardden daarmee de konsekwentie van voorloopige politieke onmacht. Het eert hen, dat zij tegenover het „demokratische bod” het beginsel boven de opportuniteit lieten spreken. Van de politieke scheur in hun midden viel minder te merken dan in vorige jaren.

Ook de Anti-revolutionaire Partij zag zich nog steeds een politieke rustkuur voorgeschreven. Voor haar innerlijk gestel kan dit zeker geen kwaad. Het is voor een politieke partij, welke telkens weer als „regeerings” partij moest optreden, probaat, dat zij eens kan uitblazen en dat zij eens van coalitie-relatiën ontheven, alleen kan gaan wandelen. Zij kan zich dan meer wijden aan versterking van haar organisatie en zich rustiger op de toepassing harer beginselen bezinnen. Voor de A.-R. Partij zelf zouden wij er niet rouwig om zijn, wanneer zij ook in 1927 en eerstvolgende jaren nog niet tot officiële activiteit werd opgeroepen. Zij kan reeds op een belangrijken staat van zoodanige activiteit wijzen. Want er bleef ook in 1926 iets in haar, dat in zekere mate ontrist. Dat is niet het geknabbel van de Kersten-partij. Dat mag — malgré Prof. Hugo Visscher — ook niet gezocht worden in „Leider en leiding”. Dat schuilt evenmin in de A.-R. kiezers. Dat valt stellig ook niet te ontdekken in wat er op haar program van actie staat. Maar veeleer is het gelegen in wat op haar program van actie niet staat. Evenwel biedt een jaar-overzicht niet de gepaste gelegenheid om dit nader te ontwikkelen.